

Plan mot diskriminering och kränkande behandling Finnsjöns förskola 2016/2017

Inledning

Bestämmelser i Skollagen (2010:800) ställer krav på en plan mot kränkande behandling och Diskrimineringslagen (2008:576) ställer krav på en likabehandlingsplan. Varje verksamhet som omfattas av lagen skall bedriva ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Detta arbete ska återspeglas i en plan mot kränkande behandling och en likabehandlingsplan som årligen skall upprättas i verksamheten. Dessa två planer kan sammanföras till en.

Vision

Under året 2012/2013 implementerades en ny helhetsidé i kommunens förskolor och grundskolor. Rubriken är Rötter och Vingar, Trygghet - utmaningar, och en underrubrik som Finnsjöns förskola har tagit fasta på är;

Demokrati - Goda möten med barn och ungdomar ska prägla våra verksamheter.

Mångfaldsperspektivet ska alltid beaktas. Då lägger vi grunden för tolerans och solidaritet mellan människor.

En annan underrubrik som känns viktig i detta arbete är Social kompetens - Vi ska ge barnen och ungdomarna trygga rötter som får dem att stå stadigt på jorden och utveckla omtanke om sig själv och andra. Slutligen vill vi ge barnen Mod och självkänsla.

På Finnsjöns förskola arbetar vi för att alla barn skall känna sig trygga, ha roligt och trivas. Vi skall alltid skapa bästa möjliga möte mellan barn, föräldrar och pedagoger utifrån allas lika värde, alla skall bli sedda och bekräftade. Inga barn skall utsättas för kränkande eller diskriminerande situationer eller ord från varken barn eller vuxna som vistas på förskolan.

Barnen skall känna att de kan utvecklas precis som de är utan att behöva leva upp till förutfattade tankar och mönster om hur någon borde vara. Vår pedagogiska miljö skall vara utmanande och väcka barnens nyfikenhet.

Ansvar

Skollagen är tydlig med allas ansvar för att förebygga, upptäcka, påtala, utreda och åtgärda kränkande behandling. Förskolechefen är ansvarig för att denna plan upprättas. Den skall årligen följas upp och revideras.

Utdrag ur FN:s barnkonvention

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 12

Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör henne/honom

Delaktighet

Barnen görs delaktiga i planen genom samtal i mindre grupper om vad det innebär att vara en bra kompis. Vårdnadshavare informeras vid olika träffar som föräldramöte och brukarråd. Pedagogerna diskuterar planen vid arbetsplatsträffar och enskilda möten.

Främjande arbete

Det goda mötet och att skapa goda relationer är ett mycket viktigt arbete på Finnsjöns förskola. Det är i det dagliga mötet mellan vuxen och barn som de grundläggande värderingarna kommer upp till ytan. Detta kommer till uttryck genom samtal med barnen i vardagssituationer, vid konfliktlösning, genom att göra barnen medvetna om betydelsen av att lyssna på varandra samt att stödja dem att ta ansvar för sina egna handlingar. Pedagogerna arbetar med att vara goda förebilder i verksamheten. Genom att dela in barnen i mindre grupper skapas ökade möjligheter att se och möta varje barn respektfullt. Alla på Finnsjöns förskola ska arbeta för ett respektfullt förhållningssätt i alla led; vuxen-vuxen, vuxen-barn, barn- barn och att de vuxna är verktyget för att förmedla viktiga värden till barnen.

- Ha ett medvetet förhållningssätt som grundlägger demokratiska värderingar och ger barnen ökat inflytande.
- Alla barn ges samma möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar.
- Vi samtalar med barnen om människors olika förutsättningar och om allas lika värde
- Se till att vi har ett material som visar på mångfald och möjligheter och som skapar förutsättningar för barnen att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotyper och könsroller.
- Pedagogerna är alltid närvarande och lyhörda både inne och ute.
- Regelbundet samtala i personalgruppen om vår barnsyn och vårt förhållningssätt i olika situationer utifrån ett etiskt perspektiv
- Stötta barnen i att hantera konflikter och ge dem redskap för detta.
- Barnen är delaktiga i utformningen av verksamheten kring vilka regler och förhållningssätt som finns på förskolan
- Vi har gemensamma aktiviteter med alla avdelningarna på förskolan.
- Vi tänker mycket på vilka barn som leker tillsammans och sätter utifrån detta ihop mindre grupper där barnen får möjlighet till nya lek-konstellationer.
- Informera och samtala med vårdnadshavare om planen mot diskriminering och kränkande behandling vid inskolning och på föräldramöte

Utvärdering planen för 2015/2016

I arbetet med att skapa inspirerande mötesplatser på gården har avdelningarna byggt stationer utomhus, en dinosauriepark och ett utekök. Stationerna bidrog till att göra utemiljön mer inspirerande och bidrog också till att skapa möten mellan barnen över avdelningsgränserna. Pedagogerna upplever att de har börjat cirkulera mer på gården och att det känns tryggare men att det är ett arbete som precis har påbörjats och att det är något som vi behöver fördjupa oss ytterligare i.

Temat har varit en stor del i arbetet med att synliggöra mångfald och har fokuserat på att barnen ska fördjupa sin förståelse för våra likheter och olikheter samt för allas lika värde. Temat har varit levande i verksamheten och vi ser en utveckling i barnens lek-konstellationer - barnen leker nu ofta tillsammans i mindre grupper, över avdelningarna och det uppstår färre konflikter.

Mål 2016/2017

Under 16/17 kommer vi att fortsätta det påbörjade arbetet med att skapa en inspirerande och trygg gård. Vi måste skapa fler stationer, samt underhålla de stationer som vi skapade under förgående år och vi ska göra barnen mer delaktiga i skapandet av stationer. Genom att presentera stationerna och materialet för barnen så skapar de sig en förståelse för vad som förväntas av dem i stationerna dvs hur ska materialet behandlas, får man flytta sakerna etc.

Vi kommer också att arbeta vidare med att skapa en fungerande organisation utomhus för att göra gården trygg för alla barn. Genom att ha en genomarbetad organisation kring hur vi ska förhålla oss på gården blir det tydligt för alla vad som förväntas av oss pedagoger i arbetet. Vårt förhållningssätt, de normer och värden som vi eftersträvar och hur vi kan strukturera oss blir tydligt och genomsyrar verksamheten. Detta möjliggör att vi kan vara närvarande, lyhörda och medupptäckande pedagoger.

Hur vi ska göra vårdnadshavarna delaktiga i arbetet med planen mot diskriminering och kränkningar? Temat kan vara en väg till att göra vårdnadshavarna medvetna och delaktiga i arbetet detta genom att barnen får med sig en fråga hem till föräldrarna som de ska samtala om t.ex. Hur är man en bra kompis? Föräldrarna dokumenterar samtalet och på förskolan kan vi använda detta i vårt arbete med planen.

Våra strategier:

Att skapa inspirerande mötesplatser utomhus.

Skapa forum för reflektion och diskussion där vi samtalar om förhållningssätt, normer och värden, struktur och organisation

Utvecklingspedagogen utmanar pedagogerna i deras samtal för att fördjupa samtalen

- Hur organiserar vi oss på gården?
- Cirkulera- måste alla pedagoger cirkulera? Hur kan vi då vara lyhörda, närvarande och medforskare?
- Skiljer sig arbetssättet ute från inne? Hur vet barnen vad som förväntas av dem i de olika miljöerna?

Indikatorer:

Genom dokumentation, reflektion och analys av arbetet utomhus kan vi följa hur pedagogernas förhållningssätt, arbetssätt och organisation utvecklas och förändras

Förebyggande åtgärder:

- Se över pedagogernas arbetssätt vid utevistelse på förskolans gård. De skall alltid vara aktivt närvarande och lyhörda för vad som sker i barns samspel och lek.
- Viktigt att cirkulera/ stationera ut sig på gården så att de har en god uppsikt över de olika delarna av gården och arbetar utifrån att alla barn är allas. Pedagogerna skall alltid finnas där barnen befinner sig.
- Samtala om värdegrundsfrågor i personalgruppen såsom barnsyn, förhållningssätt, kunskapssyn och genus. Ge pedagogerna tid att reflektera kring och diskutera normer och attityder hos sig själva.
- Kompetensutveckling kring normkritiskt förhållningssätt och genuspedagogik

Rutiner för att upptäcka kränkningar

Både inomhus och utomhus fördelar sig personalen i de rum som finns eller på gården och är alltid närvarande bland barnen och lyhörda för vad och hur barnen leker.

Pedagogerna pratar löpande med varandra under dagen om verksamheten och om barnen. Både med pedagoger på den egna avdelningen men också över avdelningarna.

Genom systematiskt arbete och pedagogisk dokumentation synliggörs och uppmärksammas olika beteenden.

Ha en god samverkan med vårdnadshavare som skall veta att de skall ta kontakt med förskolechefen om något inträffat som bör utredas.

Rutiner för akuta situationer

Alla fall av kränkningar utreds, åtgärdas, dokumenteras och följs upp utan dröjsmål. Vid behov upprättas åtgärdsprogram

Rutiner för dokumentation

Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbetet med att följa upp åtgärderna och eventuellt förändra dem eller sätta in nya åtgärder. Det är även en rättsäkerhetsfråga eftersom den ger berörd personal, barn och vårdnadshavare möjlighet till insyn. Följande arbetsgång är avsedd att användas som underlag för dokumentation och uppföljning av händelser som kan relateras till planen mot diskriminering och kränkande behandling.

1. Vad har hänt?
2. På vilket sätt kan detta beteende kritiseras utifrån planen mot diskriminering och kränkande behandling?
3. Vem har anmält?
4. Vilka åtgärder har vidtagits med omedelbar verkan?
5. Vad kommer att ske ytterligare? Tidpunkt.
6. Berörda som har informerats i ärendet: Personer. Tidpunkt. På vilket sätt.
7. Tid för uppföljning.
8. Deltagare vid uppföljningen.
9. Dokumentation lämnas till:
10. Dokumenterat av. Datum.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av annat barn Pedagogen samtalar med berörda barn i syfte att förhindra fortsatta kränkningar genom att uppmärksamma barnen på händelsen, att tydligt visa att kränkande beteende inte är acceptabelt , ”ritprata” och beskriva samt använda sig av frågorna

- Hur kände du?
- Hur tänkte du?
- Hur tror du att den andra kände sig?
- Kunde du gjort på något annat sätt?

Vidare

- Förskolechefen informeras.
- Föräldrarna informeras.
- Förskolechef och pedagog har gemensamt ansvar för att dokumentation genomförs och att uppföljning sker med berörda parter.
- Vid behov kontaktas psykolog eller annan personal på stödenheten
- Dokumentationen förvaras inlåst.

Observera

Pågående utredning eller åtgärder skall inte diskuteras med barn eller föräldrar som inte är berörda av kränkningarna. Offentlighets- och sekretesslagen skall följas.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal.

- När en vuxen kränker ett barn måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.
- Ta den vuxne åt sidan och ställa ”hur - frågor” samt hänvisa till diskrimineringslagen.
- Anmälan sker till förskolechefen. Anmälningssblankett finns på IDA .
- Berörda föräldrar informeras.
- Vid behov kontaktas psykolog eller annan personal på stödenheten.
- Förskolechefen ansvarar för att utreda, åtgärda, dokumentera och följa upp kränkningen.
- Förskolechefen anmäler till huvudman= sociala myndighetsnämnden.
- Anmälningssblankett finns på IDA.

Gällande styrdokument

Utdrag ur Skollagen (2010:800)

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Utdrag ur Diskrimineringslagen (2008:567)

1§ Denna lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Utdrag ur Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

2§ En likabehandlingsplan ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens/elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Utdrag ur Lpfö 98/10 (Läroplan för förskolan 1998 /reviderad 2010)

Grundläggande värden

Förskolan vilar på demokratins grund. Därför skall dess verksamhet utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom förskolan skall främja aktningen för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen. Värdegrunden uttrycker det etiska förhållningssätt som skall präglade verksamheten.

Förståelse och medmännisklighet

Förskolan ska ta tillvara och utveckla barnens förmåga till ansvarskänsla och social handlingsberedskap, så att solidaritet och tolerans tidigt grundläggs. Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten skall präglas av omsorg om individen och syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors trosuppfattningar och levnadssätt. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra skall stödjas.

Definitioner och begrepp

I syfte att förtydliga de begrepp som används i denna plan följer här definitioner som de återges i Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (2009). Både begrepp och definitioner kommer från diskrimineringslagen och skollagen.

- Diskriminering innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
- Indirekt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att det tillämpas en bestämmelse eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn utifrån de fem diskrimineringsgrunderna. Man kan i vissa fall diskriminera genom att behandla alla lika.
- Likabehandling innebär att alla barn ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett om de omfattas av någon diskrimineringsgrund. Det innebär dock inte att alla barn ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

- Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringslagen innehåller även ett förbud mot sexuella trakasserier.
- Sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.
- Kränkande behandling innebär ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns värdighet.

Diskrimineringsgrunderna:

Könsöverskridande identitet eller uttryck innebär att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man, genom sin klädsel eller på andra sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet innebär nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Funktionshinder innebär varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. *Sexuell läggning* innebär homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.